

МОНІТОРИНГ оцінювання методів викладання і форм організації навчальної взаємодії викладачів і студентів БНАУ

2019 рік

Відділом забезпечення якості освіти БНАУ у сесійно-екзаменаційний період (грудень 2019 – січень 2020) було проведено он-лайн опитування НПП та студентів факультетів щодо обраних ними та уподобаних студентами освітніх технологій, методів викладання, форм організації навчальної взаємодії.

Анкети було розміщено на сайті БНАУ в розділі «Освітній процес: Якість освіти», опитування було анонімним і вибіркоким. На підготовчому етапі усі його учасники з груп респондентів – науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти різних курсів факультетів – були проінструктовані щодо мети і завдань опитування, умов і термінів його проведення у форматі он-лайн.

У змісті анкет також містилась інструктивна частина для тих, хто бере участь в опитуванні. Генеральна сукупність учасників з-поміж НПП (170 осіб, 47%) та здобувачів вищої освіти (1196 осіб, 34%) є статистично надійною. Це дозволяє визнати інтерпретацію результатів вірогідною для вироблення певних рекомендацій і прийняття управлінських рішень.

Пропоновані НПП та студентам анкети мали типовий структурований варіант 6-7 запитань закритого й напіввідкритого характеру, що дає можливість відповіді на окремі з них зіставляти у двох групах респондентів.

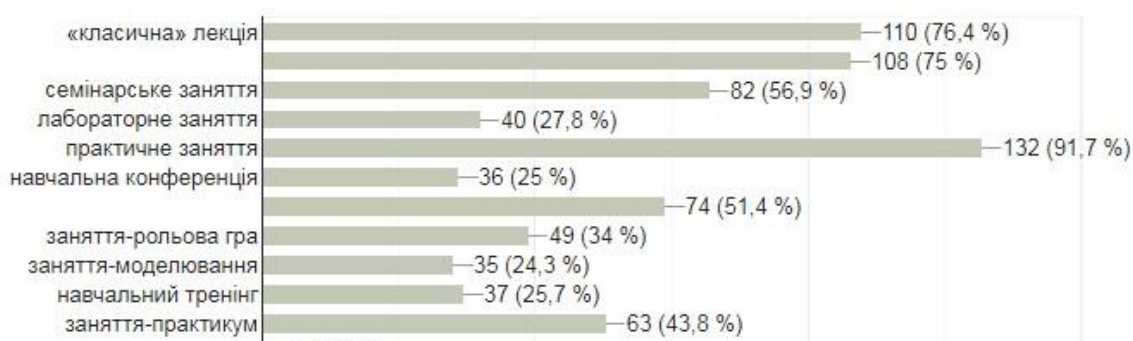
Зокрема, це стосувалося таких питань:

НПП	Студенти
– Які форми організації навчання студентів Ви використовуєте в освітньому процесу?	– Які форми організації освітньої діяльності Ви вважаєте ефективними?
– Які сучасні методи активного навчання успішно використовуєте в освітньому процесі?	– Які методи активного навчання зазвичай використовують викладачі в освітньому процесі?
– Які новітні педагогічні підходи, методи та освітні технології Ви застосовували протягом минулого навчального року?	– Які освітні технології були застосовані викладачами упродовж минулого навчального року?
– Які із обраних Вами форм навчання і методів викладання найбільше сприймають студенти?	– Які у вас є пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу, учасником якого Ви є? _____

У ході проведення зіставного аналізу з'ясовано, що НПП у виборі форм організації навчання віддають перевагу: практичним заняттям (90,5%), «класичній лекції» та проблемній, лекції-дискусії (понад 73%), індивідуально-груповим консультаціям (50,3%), практикумам (43,1%). У ранжуванні форм організації занять саме ці форми обрані переважною більшістю НПП.

1. Які форми організації навчання студентів Ви використовуєте в освітньому процесу? (вкажіть з переліку всі можливі)

144 ответа

*** рез-т 108 (75 %) - проблемна лекція, лекція-бесіда;

*** рез-т 74 (51,4 %) - індивідуальна чи групова консультація.

Також спостерігається тенденція до усвідомлення викладачами актуальності використання інноваційних форм занять – як-от:

занять з елементами рольової гри та використанням ситуативних завдань (34,1%),

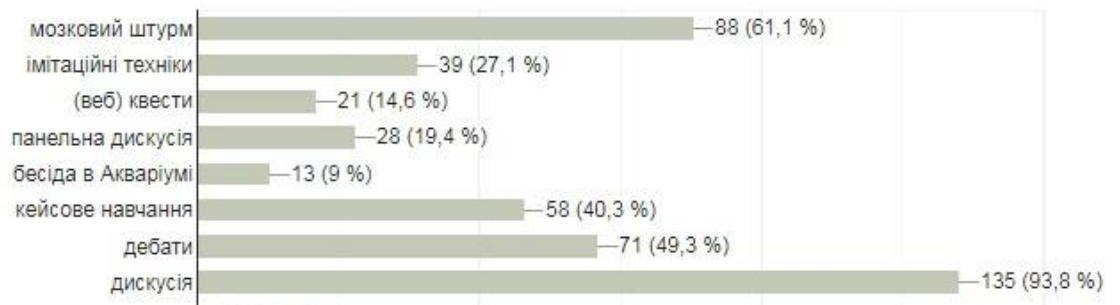
навчальних тренінгів (24%),

конференцій (23%), які активізують самостійну діяльність студентів.

При цьому більшість респондентів усвідомлюють важливість активізації звичних форм організації навчання засобами активного й інтерактивного навчання:

2. Які сучасні методи активного навчання успішно використовуєте в освітньому процесі?

144 ответа

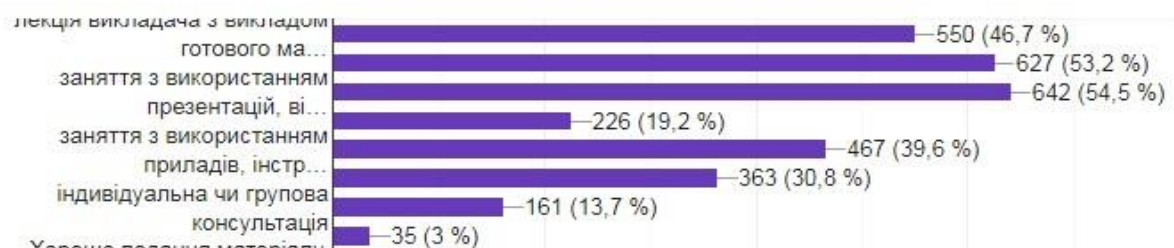

Це підтверджують відповіді на «дзеркальні» запитання, запропоновані студентам. Ефективними вони визнають заняття викладачів з використанням різних засобів візуалізації (презентація, наочні прилади, інструменти для проведення дослідів тощо) та активної індивідуально-групової комунікації. З-поміж активних методів і прийомів навчання вони здебільшого розрізняють прийоми бесіди та дискусії, мозкового штурму, і наразі незначні % студентів зазначають про інші – рольові ігри та квести, дебати та семінари у формі панельної дискусії (у межах 10-16%). Майже такі ж показники студентів, які не можуть визначитися з методиками активного навчання або ж визнають, що викладачі їх не використовують.

Це спонукає продовжити систему підвищення викладацької майстерності в університеті на заняттях пролонгованого семінару «Школа професійного зростання» з відповідної тематики, мотивувати викладачів урізноманітнювати навчальні заняття з метою активізації співпраці зі студентами.

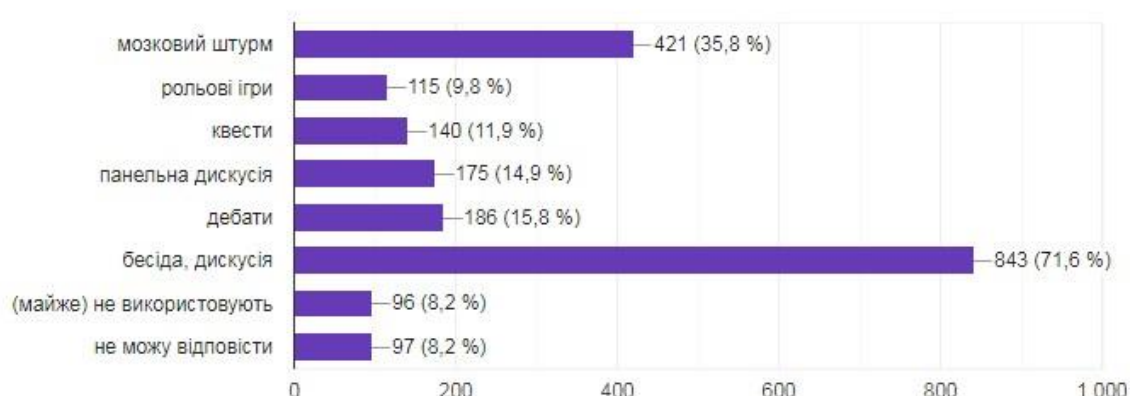
3. Які форми організації освітньої діяльності Ви вважаєте ефективними? (вкажіть з переліку всі можливі):

1 178 ответов

4. Які методи активного навчання зазвичай використовують викладачі в освітньому процесі?

1 177 ответов

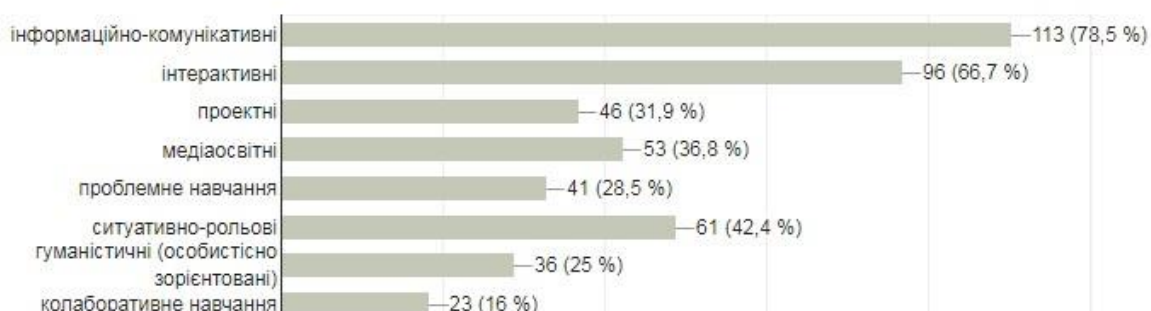

У відчизняній та зарубіжній літературі з методики викладання у вищій школі, педагогічної інноватики активізується питання використання медіаосвітніх та інформаційних технологій, організації колаборативного навчання, що передбачає роботу студентів над проектами у динамічних групах, розвиток їхньої самостійності, застосування діалогічних технологій тощо.

Відповіді на подібні запитання для НПП та студентів підтверджують, що заняття у 2019 році відбувалися з використанням інноваційних освітніх технологій, активних методів навчання і цьому сприяло: обговорення актуальних методик викладання на кафедрах, вивчення досвіду роботи колег в Україні та за її межами, участь у міжнародних проектах, а також тематичне обговорення питання на заняттях прологованого семінару (про це зазначили 62,2% НПП).

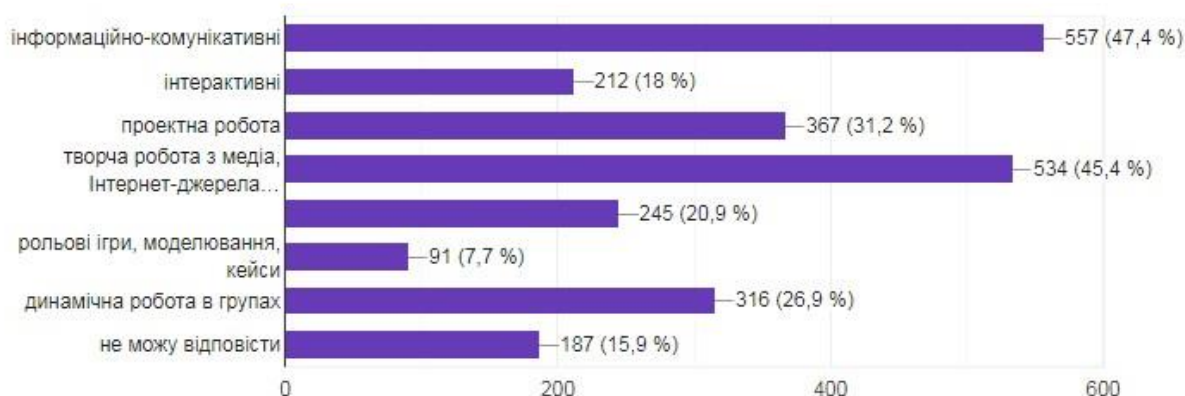
4. Які новітні педагогічні підходи, методи та освітні технології Ви застосовували протягом минулого навчального року?

144 ответа

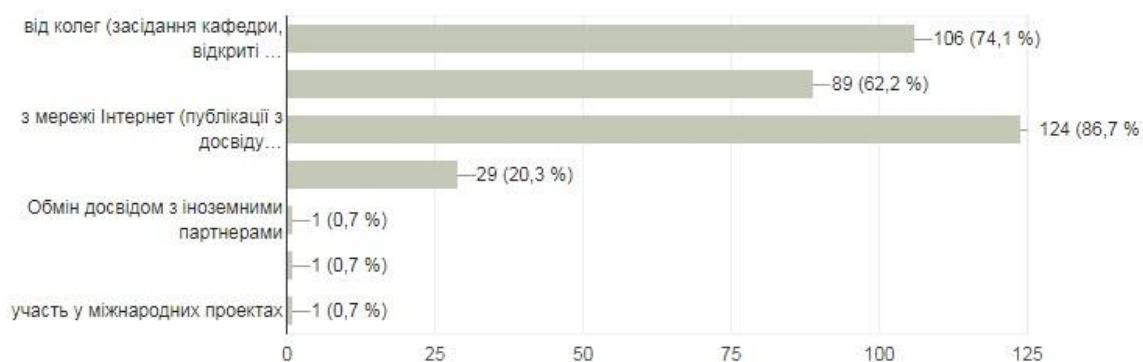
5. Які освітні технології були застосовані викладачами упродовж минулого навчального року?

1 175 ответов

5. Як Ви ознайомлювалися з сучасними методиками та освітніми практиками?

143 ответа

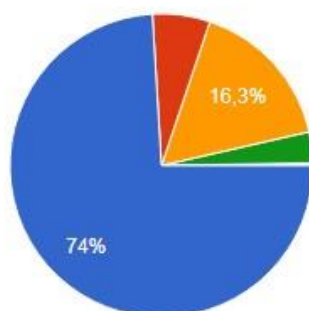

*** *рез-т 89 (62,2 %) - на заняттях пролонгованого семінару в університеті.*

У цілому здобувачі вищої освіти позитивно оцінюють досвід співпраці з викладачами в освітньому процесу, що відображується як в аспектах планування роботи, обговорення очікуваних результатів, контролю та оцінювання, толерантності взаємостосунків тощо.

7. Як, коли саме студенти ознайомлюються з критеріями та методами оцінювання дисципліни?

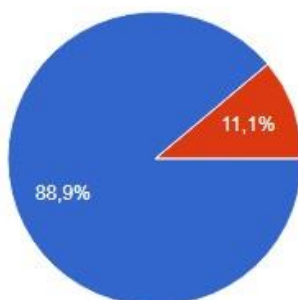
1 175 ответов

- на початку навчання, на вступному занятті від викладача
- за потреби, від старости групи чи інших студентів
- на освітній платформі Moodle
- не знаю, не можу зазначити
- Більшість викладачів ставлять кінцевий бал "з голови"
- Не розповідають
- В кінці

8. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання дисциплін для студентів є чіткими, зрозумілими, прозорими?

1 177 ответов

- так
- ні

У формі он-лайн анкет останні запитання усім групам респондентів пропонувалися як відкриті, що дало можливість відділу забезпечення якості освіти акумулювати висловлені пропозиції, зауваги та виробити рекомендації.

Отже, НПП визнають, що:

- 1) Методи проблемного навчання, прийоми дискусії та бесіди, використані під час проведення лекцій та практичних занять, активізують діяльність студентів, фокусують їхню увагу на предметі вивчення.
- 2) Претикозорієнтований підхід має бути в основі удосконалення змісту й форм навчання більшості навчальних дисциплін, адже студенти найкраще сприймають власні напрацювання викладачів, приклади і обговорювані проблемні ситуації, які допомагають уявити очікуваний результат роботи.
- 3) Вони зацікавлені інноваційними стратегіями оновлення викладацької практики – сутністю і змістом реалізації колаборативного навчання, використанням сучасних інформаційних технологій, методичними новаціями, і бажають їх вивчати. Є з-поміж респондентів ті, що могли б

поділитися своїм досвідом використання ігрових вправ, кейсових завдань, рольових ігор, веб-квестів, тестування в системі Kahoot тощо.

4) Критичне мислення є важливим критерієм ефективності організації навчання, тому жива дискусія зі студентами, мозковий штурм, рольові ігри сприяють його формуванню у студентів.

5) Потребує спеціального комплексного обговорення проблема реалізації принципу «навчання + дослідження», адже частково існують рішення цієї проблеми, пропонуються на різних рівнях, однак варто виробляти цілісну стратегію вирішення питання з огляду на специфіку освітньої діяльності аграрного закладу вищої освіти.

Надані пропозиції та приклади вирішення цієї проблеми НПП окреслюють модель залучення наукового компоненту в освітню діяльність кожного викладача (робочі навчальні програми і заняття з використанням авторських наукових напрацювань), кафедри (реалізація завдань за ініціативними науково-дослідними темами) та факультету, навчального закладу (дуальна освіта, екскурсії, стажування та навчання в умовах сучасного виробництва тощо).

З відкритих відповідей студентів методом ранжування сформовано групи навчальних дисциплін, які за комплексом критеріїв визначені як «найбільш цінні/важливі для фаху та життєвої реалізації/ цікаві за методикою викладання». Ці рекомендації надаються для викладачів кафедр за вимогою.

Студенти висловили також загальні пропозиції та зауваги:

- 1) збільшити питому вагу практичного матеріалу навчальних дисциплін, у тому числі – практичних завдань під час проведення лекцій, реальних досліджень чи моделювання їх – на практичних заняттях;
- 2) у викладацькій діяльності більше практикувати сучасні активні форми роботи – дебати/ вікторини, ігри або квести тощо;
- 3) систематизувати і конкретизувати процес самостійної роботи студентів, у тому числі – з використанням освітньої платформи Moodle, методичних вказівок, актуальних інструктивних матеріалів тощо;
- 4) використовувати сучасні засоби навчання, лабораторні прилади, демонстраційні матеріали з Інтернет-мережі тощо, щоб навчання було цікавим і мотивуючим.